

“60 meter gedaan, nog 50 te gaan”

MARC ELSSEN (67) RESTAUREERT AL ANDERHALF JAAR EIGENHANDIG ‘STEENEN MUUR’

Noem het gerust een monnikenwerk, de klus waaraan Marc Elsen uit Wezemaal ondertussen al anderhalf jaar bezig is. Eigenhandig, en dat letterlijk steen voor steen, restaureert de gepensioneerde vrijwillig een deel van de ‘Steenen Muur’ - een uniek, beschermd en 200 jaar oud monument op de Wezemaalse Wijngaardberg.

“Bijna 60 meter gedaan, nog 50 te doen”, evalueert Marc Elsen (67) anderhalf jaar werk. “Op een dag, kort na mijn pensionering, ben ik er gewoon aan begonnen - mét toestemming van Erfgoed Vlaanderen. Omdat ik die muur graag zie, én hij anders binnen 20 jaar wellicht volledig verdwenen zou zijn”, verklaart de Wezemaalse ambtenaar op rust zijn bijna dagelijks ‘gepuzzel’ aan de ‘Steenen Muur’.

De muur op de Wijngaardberg in Wezemaal (Rotselaar) dateert wellicht uit 1815 en werd vermoedelijk in opdracht van graaf d’Ursel, de toenmalige eigenaar van de Wijngaardberg, gebouwd om de wijngaarden te beschermen. “De bouw dateert van tijdens de kortstondige

heropleving van de wijnbouw hier door de bekende wijngaardier J.T. Wéry uit Hoei”, weet Elsen. “Ikzelf ben trouwens nog een ver nakomeling van Wéry.”

In 1995 klasseerde Erfgoed Vlaanderen de muur als monument. Maar sindsdien ging het met de ruim 200 jaar oude muur uit ijzerzandsteen alleen maar achteruit. “Al sinds mijn kindertijd - ik heb het nooit anders geweten - ligt hij er hier op het stuk zuidflank dat ik van mijn vader en grootvader erfde ingestort bij. Nooit eerder werd hij gerestaureerd. De begroeiing woekerde die vele jaren ook dermate weelderig dat de muur plaatselijk zelfs onzichtbaar werd. Mijn betrachting: hem opnieuw zichtbaar maken”, legt Elsen uit.

Stenen tekort

Sinds anderhalf jaar is Elsen daarvoor bijna dagelijks aan zijn 1,6 meter hoge en 1,7 meter brede monumentale muur te vinden. “Ingegroeide bomen verwijderen, stenen uitgraven, ze zandvrij maken en heropbouwen. Een huzarenstuk. Het los op elkaar stapelen zonder bindmiddel is écht millimeterwerk: werkelijk elke steen moet ik verleggen. Stuk voor stuk gaan ze minstens 20 maal door mijn handen vooraleer ze perfect liggen. Er zit wel degelijk een bepaalde techniek achter. Allemaal moeten ze mooi plat en muurvast liggen - de grote vooraan, de kleinere erachter als ondersteuning. Zo niet breken ze, of komen ze op termijn los.

Zo’n vijftig jaar geleden heb ik al eens zo’n meter of drie hersteld. Toen ik na mijn pensionering naar dat stukje op zoek ging, was het verschil nog een beetje zichtbaar. Maar uit m’n fouten van toen heb ik geleerd. Ik denk wel dat de muur nu een paar honderd jaar mee zal

kunnen. Probleem is wel dat ik eigenlijk stenen tekort kom. In de loop der jaren werden er hier heel veel gepikt - onder meer om schoorsteenmantels mee te metsen, of tuinpaadjes te verharden.”

Hoeveel uren Elsen al aan het ‘kunstwerk’ spendeerden, kan hij in de verste verte niet zeggen. “Maar om één lopende meter recht te zetten ben ik toch al gauw zo’n 14 dagen bezig, en dat met werkdagen van acht uur hé. Ooit waren er voor de restauratie naar verluidt subsidies voorzien. Maar men heeft niemand gevonden die er kon of wou aan beginnen. Ik ben de eerste, en meer dan waarschijnlijk ook de laatste die zich hieraan waagt... Vrijwillig en gratis, wel te verstaan.”

Nog 4 jaar werk

“De muur is in totaal maar liefst 1.546 meter lang. Gelukkig staat daarvan ‘slechts’ 110 meter op mijn eigendom, de rest is van Natuurpunt”, lacht de vrijwilliger. “Binnen zo’n twee maand is de eerste 60 meter klaar. Verderop is er nog 50 meter te doen. Ik hoop tegen mijn 70ste klaar te zijn, al vrees ik toch nog wel minstens vier jaar werk te hebben. Maar ik haal hier voldoening uit. Ik zie het ook als mijn ‘nalatenschap’ aan de Wijngaardberg. En ondertussen ben ik ook buiten in de natuur aan het werk.”